

jesen magánjellel levélből csinált Halász „végrendeletet”.⁹ Ez nyilvánvaló inkorrekttség volt, és igazat látszik adni ellenségeinek, akikkel szemben én őt gyakran védelmeztem.

Bocsánat a rossz gépelésért, de kissé fáradt vagyok visszatérve az oberlini „pihenésből”, ahol feleségemet és anyószámot kórházba kellett vinni, mert megkapták a flu-t.¹⁰

PIL 704. f. 82. ö. e. (eredeti)

¹ Mag (latin).

² Fabiánus társaság - 1883-1884-ben alapított angol szocialista értelmiségi mozgalom.

³ Mi történt Magyarországon. Megjelent a *Foreign Affairs* 1946. áprilisi számában.

⁴ Itt: semleges zóna (angol).

⁵ Jászi és Vámbéry előbb együtt tiltakoztak Benešnél a szlovákiai magyarok üldözése ellen, de később Vámbéry védelmébe vette a csehszlovák nemzetiségi politikát, míg Jászi folytatta nyilvános tiltakozását. Később Jászi elesen bírálta Vámbéry könyvét, a „Hungary - to be or not to be” („Magyarország - lenni vagy nem lenni”) című, amely akkor jelent meg New Yorkban.

⁶ Hazatérése tárgyában csaknem szó szerint ugyanezt írta Csécsynek néhány nappal később (*JOVL* 482. és *kör.*), hozzáfűzve még: „...mint megfigyelő és tanácsadó a háttérben lendíthetnék törekvéseiteken. Ehhez járul, hogy Károlyi mellett szeretnék lenni az átmenet veszélyes ideje alatt, hisz barátságunk a lefolyt évtizedek alatt csak kimélyült.”

⁷ Gömbös Gyula sokat gúnyolt mondása, mikor újra kormányhivatalt vállalt.

⁸ Halász Miklós radikális újságíró volt, részt vett az öszirózsás forradalomban, a két háború között Csehszlovákiában élt, ahonnan a német megszállás elől Párizsba menekült, majd Jászi segítségével az USA-ba. A *Századunk*, majd Amerikában a *Harc* és a *Magyar Fórum* munkatársa, a Demokratikus Magyarok Amerikai Szövetségének aktív tagja lett. A háború után több könyvet írt.

⁹ Az 1945. október 22-én kelt levelet, melyben Jászi kifejti elképzeléseit a Magyarországon követendő politikáról, közölte a *Haladás* című hetilap 1946. január 5-i száma, illetve újabban a *JOVL* is.

¹⁰ Influenza (angol).

178. BÖHM VILMOS TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Budapest, 1946. január 7.)

Returned from exile. Admire astonishing effort of Hungarian working people reconstructing country. Workers, peasants, democratic intellectuals join freezing and hungry common struggle for rebuilding, but unbearable awful misery may cause interruption of production and lead to catastrophe. Men, women, especially children mortality gruesome. Immediate help absolutely necessary. Hungarians in foreign countries must sacrifice [sic] last penny for relief. Most important that medicaments, food, clothes collected for relief in England, USA, Sweden, Switzerland be immediately transferred to Hungary. Turn to Labour Party. Two big airplanes lent for some weeks could transport huge relief stocks already collected. Ask for airplane saving with this action ten thousands Hungarian lives and Hungarian democracy. Emigrants warmly awaited home. Corresponding resolution will be published soon. Ascertained, unfavourable reports spread everywhere about Hungarian democracy, hostile libels. Freedom, order reigns, only economic difficulties aggravate situation. Práger should help too. Awaiting telegraphic reply.

PIL 704. f. 82. ö. e. (eredeti)

*

Visszatértem a száműzetésből. Csodálom a magyar dolgozó nép bámulatos erőfeszítéseit az ország rekonstrukciójára. A munkások, parasztok és a demokratikus értelmiség fázva és éhezve vesznek részt a közös küzdelemben az újjáépítésért, de az elviselhetet-

len, rettenetes nyomor megszakíthatja a termelést és katasztrófát okozhat. A férfiak, nők és különösen a gyermekek halálozási aránya szörnyű. Teljesen nélkülözhetetlen az azonnali segítség. A külföldön élő magyaroknak fel kell áldozniuk a segélyezésre az utolsó pennyjüket is. Nagyon fontos, hogy az Angliában, az USA-ban, Svédországban, Svájcban gyűjtött gyógyszert, élelmet, ruházatot azonnal Magyarországra szállítsák. Fordulj a Munkáspárthoz. Ha két nagy repülőgépet kölcsönöznek néhány hétre, azok elszállíthatják a már összegyűjtött nagy mennyiségű segélyküldeményt. Kérj repülőgépet, egy ilyen akció magyarok tízezreinek életét és a magyar demokráciát mentheti meg. Az emigránsokat melegen hazavárják. A megfelelő rendeletet hamarosan publikálják. Megállapítottam, hogy a magyar demokráciáról mindenfelé terjesztett kedvezőtlen tudósítások – ellenséges rágalmak. Rend és szabadság uralkodik, csak a gazdasági nehézségek teszik súlyossá a helyzetet. Práger is segítsen. Távirati választ várok.

179. GEORGE ORWELL KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(London, 1946. január 7.)

Dear Countess Carolyi,

Many thanks for your two letters dated 30th December and 5th January, also for the article on Hungary. I will see that the latter gets to „Tribune”, but in the light of your second letter I will go through it first to make sure that there is nothing to show where it comes from.

I am sorry „Tribune” have not sent you any more books to review. You perhaps don't know that I stopped being Literary Editor about ten months ago. I still write regularly for them, but I don't have any say in the handling out of books. The present Literary Editor is T. R. Fyvel, whose writings you may perhaps know. I don't suppose he knows that Countess Carolyi and Catherine Andrassy are the same person, but I will give him your name and show him those articles you did in „Horizon”. I will also give you the opinion you ask for on the article before I pass it on to „Tribune”. I shall be at home if you ring at the time named on Tuesday morning. My telephone number is Canonbury 3751.

Yours sincerely

PIL 704. f. 82. ó. e. (eredeti)

*

Kedves Károlyi grófnő,

Nagyon köszönöm két levelét, a december 30-ról és a január 5-ről datáltat, továbbá a cikkét Magyarországról.¹ Utóbbit el fogom juttatni a „Tribune”-hoz, de második levelének megfelelően előbb átnézem, hogy biztosan semmi se legyen benne, ami eredetére mutat.

Sajnálom, hogy a „Tribune” nem küldött önnek több könyvet ismertetésre. Talán nem tudja, hogy úgy tíz hónappal ezelőtt feladtam az irodalmi szerkesztőséget. Továbbra is rendszeresen írok nekik, de semmi beleszólásom sincs abba, hogy kinek adják ki a könyveket. A jelenlegi irodalmi szerkesztő T. R. Fyvel, akinek írásait bizonyára ismeri. Úgy hiszem, nem tudja, hogy Carolyi grófnő és Catherine Andrassy ugyanaz a személy, de meg fogom adni neki az ön nevét, és megmutatom neki az ön cikkeit a „Horizon”-ban. Ugyancsak véleményt fogok mondani, mint kéri, cikkéről, mielőtt átadom a „Tribune”-nek. Ha a megadott időpontban felhív, kedd reggel itthon leszek. Telefonszámom Canonbury 3751.